

Katharina Born

Fifty Fifty

Potem, ko je njuna hčerka nekega večera odšla, se Jürgen Fehn ni več zapletal z ženskami. Včasih se je še odpeljal v mesto, po nakupih ali na pošto. Toda nikdar ni bil zdoma dlje časa in Hella tudi ni več slišala nobenega glasu v ozadju, kadar jo je spotoma poklical. Le redko je še našla kakšno pismo, pa še ta so večinoma ostala zaprta.

Po zajtrku je Fehn odhajal gor v svojo delovno sobo. Hella ga je ponovno videla šele zgodaj popoldne, ko je postal lačen. Z mirnimi, enakomernimi gibi je zajemal juho in rezal kruh, ki ga je postavila predenj. Gledal je skozi kuhinjsko okno, kako se sneg na dovozu tali v globoke luže.

Le enkrat je ena izmed žensk pozno zvečer prišla vse do Sehlscheida. Z avtom se je zapeljala do stopnic, v temi je povozila vrtnice in skoraj bi še psa. Ko je Hella prišla do hodnika, je hčerka že odprla vrata. V soju male svetilke je stala vpadljivo velika ženska.

»Prasec,« je rekla tujka, ki je bila očitno pijana.

»Kako prosim?« je vprašala Judith.

Hella je nežno potisnila hčerko vstran. »Vam lahko kako pomagam?«

»Govoriti moram s Fehnom,« je zamomljala ženska.

»Ni ga,« je rekla Hella.

Tuja ženska je zavila z očmi. »Kdo si pa ti?«

»Njegova žena.«

»Prasec.«

Hella je morala zagroziti, da bo poklicala policijo, šele nato je ženska ponovno odšla. Klinasti jermeni so zacvilili in avto je izginil z dovoza.

Morda bi se lahko na račun te zgodbe tudi le smejali, je pozneje razmišljala Hella. Ko pa sta se vrnila v hišo, se ji je zdelo, da za svojim hrbtom čuti, kako besna je Judith. Le redko sta se pogovarjali

o čem, kar bi presegalo vsakdanje zadeve. Včasih je bila za to prav gotovo sama kriva. Pogosto pa je Hella mislila tudi, da jo hoče Judith s svojo neprizadetostjo le kaznovati za prisilni novi začetek v tem odročnem kraju v Westerwaldu.

Šele ko sta se Fehn in Gellmann ob enem svojih srečanj v Frankfurtu dogovorila, da lahko Judith prevaja Gellmannove drame, je devetnajstletnica nenadoma delovala manj zadržano. Ko se je vrnila, se je poudarjeno izčrpana vrgla na naslanjač pred knjižnimi policami. Hella je pričakovala, da bo kaj rekla. Toda Judith je ponovno vstala, odšla skozi predsobo v kuhinjo in Hella bi morala oditi za hčerko, če bi hotela kaj izvedeti. Namesto tega je zaklicala za njo, da od prevajanja pač ni mogoče živeti.

Zjutraj se je Hella jezila na Fehna, da je Judith še premlada, da bi lahko imela občutek za Gellmannova besedila. Nabrati si mora šele izkušenj.

»Izkušnje niso vse,« je odvrnil Fehn.

»Pa prav Gellmann,« ni odnehala Hella, »ne maram, kako ravna z ženskami.«

»Nekoč ti je bilo pa vseč.« Fehn jo je prebodel s pogledom. Hella je za hip pomislila, da želi s tem nekaj povedati. »Poleg tega pa je Judith najina hčerka,« je nadaljeval. »Gellmann jo pozna že celo večnost. Najin prijatelj je.«

Fehn je že od nekdaj podcenjeval Gellmanna.

*

Avtomobili so v dolgi vrsti parkirali na razmočenem pasu trave ob dovozu gostišča. Moški so nosili temne obleke, ženske so v dolgih, črno svetlikajočih se oblekah stale na asfaltu, na katerem je večerno sonce zarisovalo ostre sence.

Pordele oči vdove umrlega so drobne in boječe pogledovale izpod njenega klobuka. Opirala se je na roko svoje svakinje, ko sta

vstopili v hišo. Cvetlične aranžmaje so odložili na hodniku, na pultu, ki je zamejeval kuhinjo, so eden vrh drugega čakali kolači v pekačih, ki so jih pripeljali, zažvenketalo je, ko so na mize postavljali steklenice. Debelo dekle v temno modri obleki s predpasnikom se je med glasnim smehom z iztegnjenim jezikom drenjalo mimo gostov, ki so se še kar zgrinjali.

Hella je slonela ob vhodu v točilnico. Njena mama je bila zaposlena s tem, da je pozdravljala sorodnike. Od časa do časa je v pogovoru pokazala proti hčerki. Hella se je sramežljivo odzvala na radovedne poglede. Vesela je bila, da je mati ni poklicala k sebi. Sram jo je bilo, da je pri frizerju vztrajala, naj jo ostriže na kratko. Nato pa je na rami nenadoma začutila neko dlan.

»Kako ti gre?« Velik, nekoliko suhljat fant z rahlo štrlečimi ušesi in hladno modrimi očmi, ki je prej stal ob vhodu, je zdaj stopil do nje.

»Hvala, gre,« je rekla Hella. »Saj sem ga komaj poznala. Pravzaprav tukaj nikogar ne poznam.«

»Ne mislim tega,« jo je začudeno pogledal fant. »Večine ljudi v Sehlscheidu tako ali tako ni škoda.«

Hella ni vedela, kako bi se odzvala na to.

»Nekoč sva se skupaj igrala. Tvoj bratranec sem ali nekaj podobnega. Jürgen Fehn.«

Čakal je, Hella se je poskušala spomniti, a tedaj je že zamahnil z roko. »Saj razumem. Pozabila si me. Nič hudega. Saj pravim, da je edini, ki se ga v tej družini res spleča poznati, moj Gertrud. Kajne, princeska?« Debelo dekle, katere okrogli obraz je skoraj brez vratu prehajal v okorno telo, je zdaj prijelo Jürgena pod roko in se zarezalo. »Še poznaš sestričnico Hello? Zadnjič sva jo videla, ko še niti v šolo ni hodila. Kaj pa zdaj?«

»Študiram medicino,« je rekla Hella.

»Najlepša hčerka najlepše tete,« je rekel Jürgen in Hella ni bila prepričana, ali se morda ne norčuje iz nje.

Tisto, kar se je imenovalo Gertrud, jo je prijelo za roke in jo potegnilo za seboj na teraso. Nekateri mlajši gostje so se naslanjali na ograjo in gledali v dolino. V kotanjah na pobočju so zbirali beli jabolčni cvetovi, kakor se je pozneje tam zadrževal sneg. Helli se je zdelo, da se tega razgleda kljub vsemu spominja. Dišalo je po travi, mokri od dežja.

Jürgen je prižgal vžigalnik in globoko vdihnil cigaretni dim. »To je moj prijatelj Gellmann.« Pokazal je na mladega, čednega moškega, ki se je pogovarjal z dvema dekletoma. »Pazi se ga. Od vraga je.«

»Od vraga, od vraga!« je med glasnim smehom vreščalo bitje po imenu Gertrud.

Gellmann se je obrnil proti njim in zavil z očmi.

»Gellmann je kriv, da nisem že davno odšel od tod,« je dejal Jürgen. »Toda nekdo pač mora paziti, da se naciji ne bi preveč namnožili.«

Gellmann se je zasmel, ženske so zgroženo pogledale Jürgena.

»Ja, ja, ne slišite rade, če rečem kaj takšnega. Ampak saj vendar vsi vemo, da je bil tale ljubi mrtvi stric tukaj naci, kajne, sestričnica? To si pa kljub vsemu vedela, kajne?«

»Ja, to sem vedela,« je rekla Hella.

»Naci, naci!« je vzkliknilo Gertrud in potisnilo jezik med zobe.

»Raje nehaj, princeska. Sicer bodo ljubi sosedje Gertrud pojutrišnjem obesili na češnjo.«

Pozneje so sedeli na lesenih zabojih v vinski kleti. Jürgen je dejal, da so se tu nekoč igrali skrivalnice. Ena sama svetilka na hodniku je osvetljevala vse prostore. Jürgen je s palcem potisnil plutovinasti zamašek v steklenico. Z majhnimi požirki so izmenično pili črno, nekoliko kislo vino. Hella je zeblo in Jürgen ji je masiral roke. Najprej jo je poljubil na čelo, nato na usta. Hella se ga je hotela osvoboditi, a Jürgen jo je trdno držal.

»Saj veš, da smeva,« je zašepetal. Hella ni razumela, kaj ima v mislih. »Saj veš, da so mojega očeta posvojili, kajne?«

»Kdo?« je zašepetala.

»Babica, ti tepka.«

Slišala sta, kako Getrud topota v sosednjem prostoru. Zarožljalo je pločevinasto vedro. Nato se je razbil še kozarec za vlaganje s težko vsebino.

»Princeska! Tukaj sva!« je zaklical Jürgen in prižel Hella k sebi. Začutila je, kako ob njenih prsih bije njegovo srce. Za hip je bilo v prostoru povsem temno, saj je telo debelega dekleta skoraj povsem zastrlo vhod.

Deželni svetnik, ki se je moral zgodaj odpraviti po opravkih v Frankfurt, je med vzvratno vožnjo s svojim oplom povozil psa. Gostje žalne slovesnosti so tiho mrmrali, se tresli od mraza v svojih oblekah in po kratkem premoru odšli nazaj v gostišče. Tam so s kave prešli na žganice. Moški so se še bolj sklanjali nad mize, da bi sledili vse glasnejšim pogovorom. Dim iz pip se je v gostih oblakih vil med nogami stolov. Le redko kdo je opazil tiho ječanje vdove.

»Daj, pobegniva,« je Jürgen dejal Helli. »Avto imam. Lahko se odpeljeva gor do Strassenhausu.« Helli se je vrtelo v glavi. Prikimala je.

Getrud se je stlačilo na zadnji sedež športnega avtomobila. Jürgen je dvignil streho in hladni vzgonski veter jih je žgal v lica. Hella je skozi bukova debla pogledovala v dolino, nato pa ji je postalo slabo. Na ostrih ovinkih je Getrud glasno vreščalo.

»Ne tako hitro, prosim,« je rekla Hella.

»Ne boj se, vse imam pod kontrolo.«

»Kaj pa, če ti kdo pripelje naproti?«

Jürgen se je zasmel. »Potem imamo pa pač fifty-fifty možnosti.«

Avto je pospešil.

»Saj se ti ni treba truditi, da bi naredil vtis name,« je rekla Hella.

»Toda pač hočem narediti vtis nate.« Ni je pogledal.

Pri odcepu za Irlich se je avto ob robu hitre ceste sunkovito ustavil. Hella je odprla vrata in planila s sedeža. Sključena je stekla v grmičevje, Jürgen ji je sledil in jo skušal ujeti. Stopila je v lužo, se spotaknila, on pa je segel po njej. Tekla je dalje. Nato sta padla, on je pristal na njej in jo začel silovito poljubljati. Od daleč sta slišala, kako ju kliče Gertrud.

Ko sta se vrnila k cesti, so posamezni avtomobili, ki so hiteli mimo, že prižgali luči. Dolgo sta hodila po travniku nazaj in naposled ob robu ceste zagledala avto. Nista takoj opazila, da je bil zadnji sedež prazen. Gertrud ni bilo na spregled.

Naj sta jo še tako dolgo iskala, v močvirnatem grmičevju, jo klicala, tekala na vrh vzpetin, z žepno svetilko, ki jo je imel Jürgen v sovoznikovem predalu, sprva še naglo, po koprivah, umazanih ostankih papirja, jarkih z odplakami, temnimi kot noč. Dokler se nista vsa zadihala ustavila, hripava, premrla in rdečih lic. Nekoč se je Helli zazdelo, da nekaj leži v temi. Ustavila sta se, nadaljevala iskanje, se ponovno ustavila. Oblačka njunega diha sta se v soju svetilke vrtinčila drug okrog drugega. Pokljanje. Jürgen je ponovno zaklical. Gertrud je izginilo, tudi vse prihodnje dni.

*

Ves popoldan se pravzaprav ni zjasnilo. Deževalo je kot iz škafa. Gellmann je načrtoval, da bo kuhal skupaj z Ingeborg. Takšni dnevi so bili vse redkejši. Večinoma sta bila zaposlena s sestanki, v kletnih prostorih ali študentskih stanovanjih, načrtovali so akcije in pripravljali letake za demonstracije.

Ingeborg je bila neizprosno angažirana. Gellmann je sodeloval le, ker mu je bila všeč. Rad je imel njeno nervozno navdušenje, njene mačje, drobne gibe in njeno prostodušnost. Ni ga več zanimalo, kaj pravzaprav želijo doseči ti ljudje s svojimi idejami. »Revolucijo« - z

njenimi številnimi pravili. Najpomembnejše je bilo, da nihče nikdar ni smel priznati, da se le igrajo.

Šele ko so šli na vse ali nič, se je Gellmann ponovno distanciral, občasno spal tudi pri drugih ženskah, ne da bi se Ingeborg v odnosu do njega na to odzvala s čim drugim kot z drobno odsotnostjo. Sprva ga je izčrpavala igrana ali zares občutena brezbriznost, s kakršno je vsakdo spal z vsakomer, ne da bi se ob tem spraševali po strategiji ali vsaj volji, a kmalu mu je to postalo všeč.

Tako je Gellmann še tiskal plakate, ni pa jih več lepil in tudi ni odhajal z njimi, kadar je šlo za večje akcije. Kljub temu se je dobro počutil. Delal si je zapiske, se znova ukvarjal z lastnim projektom, v katerega je hotel vključiti svoja opažanja – v obliki dnevnika ali dokumentarne drame –, želel si je napisati delo o sodobnosti, končno veliko uspešnico.

Nato pa je nenadoma po telefonu poklicala Hella. Javila se je s pridušenim glasom. Gellmann je slušalko nemudoma podal Ingeborg. Mislil je, da je to ena izmed njenih kolegic iz glasbene šole. Šele ko je Ingeborg umolknila, je dojel, da gre za Hello Fehn. Nenadoma ga je popadla neke vrste osuplost, skorajda telesno vznemirjenje, ki se mu je še sam čudil. In šele v tem trenutku mu je postalo jasno, kako zelo se je bal, da bi se ti dve ženski srečali. Spraševal se je, ali mora Ingeborg zaščititi pred Hellingim golim in krhkim obstojem.

Ko se je Fehn s Hello vrnil iz Amerike, se je nemudoma želel sestati z Gellmannom. Prijatelj se je vrnil, kakor da bi prihajal iz nekakšnega prihodnjega sveta. Z idejami in besedami, ki se niso zdele nove in fascinantne le Gellmannu. Ko sta se skupaj zapila v lokal, ni več šlo za preteklost, za hišo ali za Hello. Tudi tu se je nekaj spremenilo. Hella je ostala v Sehlscheidu, ne da bi Fehn to lahko pojasnil.

Že od nekdanj sta bila vajena, da sta se pogovarjala o delu, kadar si nista izmenjevala zgodbic o ženskah. Zato se je Gellmann toliko

bolj začudil nenadni negotovosti, ki se je vedno znova pollaščala njegovega prijatelja, pa čeprav je bil vse bolj uspešen.

Ko se je nato na njegovem pragu pojavila Hella, premočena do kosti, z majhno, temno zeleno potovalko v roki, in ko je nato še rekla, da ni našla nobene hotelske sobe, Gellmann ni takoj vedel, ali misli resno ali pa naj se temu smeji.

Hella je bila videti utrujena, upadlih lic. Lase je imela še vedno dolge, a zdeli so se nepočesani, rame je imela koščene, kožo v globokem izrezu bluze pa skoraj prosojno. Pa vendar se je Gellmannu zdelo, da je Ingeborg v njeni navzočnosti dobesedno zbledela.

»Vstopi,« ji je redkobesedno dejal. »Najprej se pogrej. Vino sva odprla. Kuham.«

Medtem, ko je bil zaposlen z zelenjavo, mesom in lonci, se je trudil, da bi bilo vzdušje kar najbolj sproščeno. Dejal je: »Daj, povej, kako sta se imela,« ali: »Kako kaj hiša?« Zdelo se je, da se je tudi Ingeborg trudila, da bi prikrila napetost, ko je vznemirjeno tekala sem ter tja, nalivala vino in spraševala po Fehnu, ki ga je poznala od prej.

Hella je rekla, da Fehn spet piše pesmi. Rahlo sključena je sedela za kuhinjsko mizo, oblikovala kroglice iz kruhove sredice, pila z neznosno majhnimi požirki, odgovarjala na vprašanja, a je bila med govorjenjem videti krhka, njena bledica pa kakor prosojna. Gellmann je iz predala vzel brusilni kamen in začel z močnimi potegi brusiti nož. Si je domišljala, da lahko pride sem, po vsem tem času, on, Gellmann, pa je ves ta čas le čakal nanjo?

Šele ko je Ingeborg odšla na telefon, verjetno, da bi organizirala nedeljski sestanek, se je Hella nenadoma na videz prebudila iz svoje dremavice. Vstala je, stopila do Gellmanna, nekaj govorila o tem, kako se je spremenil in da je sploh vse drugače. Ob tem si je počasi šla z dlanmi čez nadlahti. Še vedno se spominja začetkov v hiši, je

dejala. Kakor da bi povsem pozabila, da se takrat sploh ni nič zgodilo. Tedne in tedne nič.

Gellmann je slutil, kaj bo sledilo. Preveč pogosto je že doživel kaj podobnega. Nedostopna ženska, ki nenadoma poklekne pred njim. V svojih najboljših časih je bil zmožen čakati mesece in mesece, samo da je dočakal ta trenutek. Tudi Helle si je želel. Morda še bolj kot vseh drugih. Toda zdaj, prav zdaj in prav od nje ni želel poslušati tega jokavega stokanja. Zagabilo se mu je.

Odvrgel je nož za čebulo na deščico in se obrnil k Helli. Zdelo se je, da se je prestrašila. Stopil je do nje, jo zgrabil za lase na tilniku in jo potegnil za čop, da se ji je vrat napel in otrdel. Z drugo roko, ki je bila še vlažna od čebulnega soka, jo je prijel za prsi in jih gnetel, skozi gladko blago bluže, dokler ni zastokala.

»Kaj iščeš tukaj?« je zašepetal.

Tedaj je na hodniku zaslišal, da prihaja Ingeborg. Izpustil je Hello, se obrnil proč in se ponovno ozrl proti njej, ko je imel nož že spet v roki. Hella je že spet sedela na svojem mestu. Z otopelim pogledom, kakor da se ne bi nič zgodilo.

Ingeborg je še vedno telefonirala, nekaj je čebljala o nekakšnih demonstracijah. Gellmann se je poskušal osredotočiti na sekljanje čebule. Zunaj se je stemnilo, v oknu je videl svoj odsev, svoj mesnati obraz, grob, z vse višjim čelom. Nezaupljivo je povohal meso, težko jagnječje pleče, ki še ni bilo ločeno od kosti, ki sta ga včeraj kupila na tržnici in ki je že začelo spreminjati barvo.

*

Judith je kot v kakšni ceneni popoldanski nadaljevanki nenadoma začela govoriti o ljubezni. Upa, da bodo starši njeno odločitev sprejeli. Helli se je zdelo, kakor da je okamnena. Fehn se je verjetno počutil podobno.

»Gellmann, pa ljubezen,« je zarjovel. »Da ne prasnem v smeh. Veš, koliko žensk je že imel ta moški?«

»Toliko kot ti, očka? Ali še več?«

Helli se je zdelo, da ve, kako zdaj razmišlja njena hčerka. Podobno, kot je takrat razmišljala sama: Le kaj imajo z menoj opraviti te ženske, večinoma že davno postarane in pozabljene? Toda Judith je bila polna gotovosti, kakršne Hella nikdar ni premogla.

Helli se je Gellmann zagabil. Človek brez otrok, voyeur. Že od nekdaj je jemal od drugih. In kakor da gre za pozno maščevanje, ki mora biti nadvse osebno, se je zdaj Gellmann očitno spravil nad njun majhen košček resničnosti. Na zadnje, kar sta še imela skupnega ona in Fehn.

Fehnov obraz je močno pordel. Njegov kozarec se je prevrnil, vino se je temno vpijalo v prt. Judith je vstala, snela jakno z obešalnika ob vratih in se še enkrat ozrla. Hella je videla, da hčerkin torbica še vedno leži na komodi. Šele čez nekaj tednov je torbico odprla in nemudoma zaprla ter jo shranila v omarico poleg papirnatih serviet.

Fehn je kričal, ponavljal je le še eno samo besedo, sranje, sranje, sranje. Hella je molče stala tam, s preveliko jušno zajemalko v roki, ki ji jo je bil podaril Fehn in ki sta se ji še pravkar smejala. Trenutek je trajal kot trušč, toda zdelo se ji je, da je morda tudi že davno minil. Praznina, občutek, da si na neki določeni točki spregledal nekaj pomembnega.

Judith je zaprla vrata za seboj. Nato je ni bilo več.

Nekaj časa je Gellmann vodil Judith naokrog po Frankfurtu, se kazal z njo na slovesnostih in sprejemih. Fehnu in Helli so pogosto čestitali za tako lepo hčerko. V komplimentih je bilo čutiti sočutje in neke vrste vsiljivo radovednost, nekateri prijatelji pa so kar naravnost vprašali, le kako je lahko prišlo do tega, da se je rosno mlada Judith zaljubila v Gerta Gellmanna. Nekateri so zbijali šale, češ le kako se misli Fehn maščevati prijatelju.

Nekega vlažno mrzlega februarskega večera, čez približno tri leta, je nenadoma poklicala Judith. Rekla je, da stoji na železniški postaji v Aulichu, a da nima denarja. – Hella je takoj pomislila, da je verjetno spet odšla brez torbice.

Ko je s hčerko vstopila v hišo, je Fehn skorajda negibno stal sredi sobe. Deloval je negotovo in nenadno postaran v primerjavi s tem, kakšen je bil videti pred slabo uro, ko je Hella zaspustila hišo.

Skuhal je, je rekel Fehn, pečeno jagnjetino. Naj se najprej okrepi. Ne je jagnjetine, je dejala Judith. Meso že, toda ne jagnjetine. Prav, bo pa jedla zelenjavo. Vina ne bi.

Hella si je hčerko, ki je med vožnjo molče sedela poleg nje v avtu, prvič natančneje ogledala. Lepa je bila. Toda zdelo se je, da je iz njenega pogleda izginila otroškost, pa tudi gotovost. Judith je zapustila Gellmanna. Očitno ni hotel, da bi odšla, kajti njena jakna, nekaj svetlega, sešitega iz tankega blaga, je bila na ovratniku strgana. Čudno intimen detajl, se je zazdelo Helli, ki ga pri svoji hčerki raje ne bi opazila. Sama je odšla. Pa vendar se je zdelo, kakor da je poraz doletel prav njo, Judith.

Z vilicami je bezala fižol sem in tja po krožniku. Nato je Judith izrekla kratek, le zamrmran stavek, ki pa ga je Hella nemudoma razumela.

Fehn je žvečil, dvignil pogled, žvečil dalje. „Kako, prosim?“ je vprašal.

„Noseča sem,“ je ponovila Judith.

Prevedla Amalija Maček